

[Transcript] Studio N / Kam se řítí český státní rozpočet?

Je úterí šestého června. Vítejte už studia N. zdraví vás, Michal Tomeš.

Dnes o tom kam se řítí český státní rozpočet.

271,4 miliardy korun. Takového schodku dosáhl český rozpočet za prvních 5 měsíců roku 2023.

Na celý rok si přitom vláda Petra Fiali naplávala schodek ve výši 295 miliard.

Ministerstvo financí proto i na základě aktuálních čísel přiznává, že bude muset začít šetřit i v letošním roce.

Než při to místo, že se další zadlužování podaří zastavit.

Jak je možné, že v rozpočtu chybí tolik peněz? Kde chce kabinet dále šetřit?

A jak silné zbraně díky tomu získává opozice?

O tom se budu bavit s ekonomickými redaktory Janem Ušelou a politickou reportérkou Katkou Frouzovou.

Vítejte.

Ahoj Michale.

Dobrý den.

Honzo, schodek rozpočtu, tedy rozdíl mezi příjmy a výdej je téměř na takové úrovni, které by měl dosáhnout za celý rok.

Je to nějakých 90%. To asi není úplně běžné.

V rozhodně to není úplně běžné, ale já jsem seděl do minulosti konkrétně na posledních deset let a našel jsem příklad, kdy to bylo ještě horší.

To bylo to v roce 2019.

To ale nebyl ekonomický úplně špatný rok. To bylo ještě před koronavirovou pandemií. Jak tehdy dopad se nerozpočet?

Ano, tehdy jsme se ještě nepohybovali ve schodcích ve výši stovek miliard korun, ale kdy se podíváme na ta čísla za květen, tak tehdy schodek rozpočtu dosahoval skoro 51 miliard, což převyšovalo ten celkový schválený deficit 1 celý rok o nějakých 11 miliard.

Ale tehdy se to Babišovi vládě a tehdyšimi ministryni financí šilerové podařilo stlačit na tolik, že ten celoroční schodek rozpočtu nakonec dosahoval pouhých 28 miliard korun.

To jsou ale čísla, o kterých si nyní můžeme jenom zdát, protože pokud se podíváme na těch 271 miliard schodku, tak to je nominálně vůbec největší schodek za prvních 5 měsíců.

Je to víc, než jaký byl schodek v koronavirovém roce 2021. Znamená to, že se řítíme největšímu schodku za celý rok. Historicky?

To je zatím těžko říct, já jsem tím příkladem uvedeným na úvod, chtěl říct, že teoreticky se ještě ten schodek může snížit do konce roku,

nebo být v té výši, v které je schválené, to nějaký 295 miliard korun.

Ale zatím to spíše padá, že ten schodek přesáhneme. Já nedokážu odhadnout,

jestli přešvihneme nějaký historický rekord zdoby koronaviru, to asi bude záležet se taky na tom, jaké škrty vláda provede v tom letošním rozpočtu, jak už padlo, zvažuje se novelizace toho vstatního rozpočtu.

Vláda Petra Fiali plánuje škrty na další i na ten následující rok tak, aby ty schodky dále nerostli, aby se postupně slačovali třeba pod těch 200 miliard korun. Ale když se podíváme na ten současný rozpočet,

tak jak si sám zmínil na vzdory tomu, že už tedy nemáme koronavirovou pandemi a na vzdory tomu, že oslabují nějaké dopady, te energetické krize, tak v té sajtě pokladně stále chybí peníze.

Protože spolu sídíme u jednoho stolu, tak já vím, že ty teď chystáš článek o tom,

[Transcript] Studio N / Kam se řítí český státní rozpočet?

kde si snažíš dívat na to proč, z jakého důvodu rozpočet ty peníze nemá, kde chybí.

Jaké jsou ty hlavní body? Jak byste shrnout?

Tak kdy se podíváme na stranu výdajů, rozpočet měl vysoká vydání kvůli valorizacím důchodů a obecně kvůli sociálním dávkám, pak je tady velká položka v kompenzaci za stropování cen energií, když ty ceny poklesli, tak pořád se bavíme přádově asi o 100 miliard dávk korun za rok.

To jsou peníze, které vláda dá občanom, aby neplatili tak velké účty za energii?

Ano, když to tak jako zjednodušíme, prostě drží ty ceny energií relativně na úzdě.

A pak je tady strana těch příjmů, daní a odvodu.

Já když jsem se díval dočíslel z toho plnění rozpočtu, tak mi vychází, že skrátka stát letos získává ty příjmy v menší míře než předešlých letech, nebo že přicházejí pomalej.

To znamená, že méně vybírá na dení?

Ano, vidíme tady tady třeba, na jednu stranu tady dostou příjmy zdaní z příjmů, jakoby zaměstnanců, protože lidem se zvidají mzdy, ale na druhu stranu lidi trápějí vysoká inflace, takže méně utrácijí, takže jsou menší příjmy, třeba, zdaně spridané hodnoty.

Realně v tom rozpočtu nějaké desítky miliard chybí,

pak tady máme další problémy s různým a účetními operacemi, třeba konkrétně zmíním 50 miliard v rozpočtu Minisotva životního prostředí, které tam jsou rozpočtované, ale ty peníze ve státním rozpočtu formálně být nemají, protože se jedna Evropské dotace na tzv. modernizační font.

Desítky miliard zde mě stát nezíská na příjmech,

a přitom má vysoké výdej, takže ta situace je docela napjata.

Kolem rozpočtu se toho aledě spousta.

Nejde jenom o ten schodek představeným začátkem června,

ale Ministersofinanci také představilo první návrch rozpočtu na příšší rok.

Tam se počítá se schodkem asi 235 miliard korun,

snížení zatím o nějaký 60 miliard,

pokud by se vládě to podařilo udržet pod těmi třemasti miliardami letos,

ale když se podíváme na těch 235 miliard v příšším roce,

není to stále jako obrovská částka, na víc, když vláda slibuje,

že v rámci konsoli dačno palíčku najde ty úspory,

že se zvýší daně firmám, zvýší se daně,

ale i z vlastně zprímu fakticky zvýší se od vody osoboče.

Co těch 235 miliard nám říká?

Říká nám, že jsme docela na pěté situace

a její řešení, není otázku jednoho roku, ale více let.

Sice tady je konsoli dační balíček,

který slibuje najít v rádu příšších dvou let 150 miliard korun,

ale je to pořád ten problém těch vysokých schodků takhle rychle na odstraní.

Když se podíváme třeba na ty náverhy v rámci konsoli dačno balíčku,

tak vlada postupuje tak, že si od každé skupiny vezme něco málo,

což dá ten relativně vysoký balík,

ale ty zásahy nejsou až tak razandní,

[Transcript] Studio N / Kam se řítí český státní rozpočet?

aby se ten schodek snižovala ještě více.

Je teda realné, že vláda bude dál plánovat nějaké úspory nebo hledat nové finanční zdroje, protože v tom představení rozpočtu, respektive ten milý týden Ministerstvo Financí naznačilo, že ty úspory možná bude nutné hledat ještě v letošním roce. Víme o to měco více?

Zatím ne, pokud vím už zítra by se to mělo probírat na vládě, ale ještě nemáme žádné signály, kde by se mělo šetřit, ale ono už zmínky o hlupších úsporách zazněli už těch předešlých týdnech. Svíc se tady zme měli představený koncojitačný balíček, ale nadi ho rámeček se řeklo, že v tom příštím roce se bude šetřit.

Ještě o něco víc,

že se bude škrtat na platech státních zaměstnanců, že méně peněz dostanou samozprávy, věda a tak dál.

Ty si i tohle popisoval minulý týden.

Ty škrtky v platech státních zaměstnanců,

to je relativně razentný krok, protože v doby vysoké inflace,

kdy tady máme stále inflaci na 10%,

tak na jednou státních zaměstnanců tak těm se škrtnou platy opět procent.

Tudíž tady chrál nám zdá poklesné významěji než zbytku populace.

Co to znamená? Jaký to mělo ohlas?

Od těch z různých státních úřadů zaznívala velká nevole,

když jsme se dostali k tomu materiálu

a pak vlastně spousta těch zástupců

státních správy se nám ozívala a ptala se,

jak na tom budou,

že je to vlastně nějaké ohrožení jejich egzistence.

Chci teda přehánit.

Je to 5%, je to významné,

není to až takový zasach do egzistence,

ale samozřejmě to zabolí

a ještě musíme zmínit,

že vláda původně avizovala,

že těž krci budou na úrovni 2%,

takže je to více než dvojnásobek

k toho, co původně říkala.

V náje třeba dodat,

že to jsou často bolíci právě pěti kolejce.

A to už začíná naštvávat své vlastním bolíčem?

To si úplně nemyslím,

protože oni nemají alternativu,

kohol jiného by mohli bolit,

takže zatím to se to neprojevoje
až tolik na průzkumech,
uvidíme v dalších měsících,
jakým způsobem se to odrazí,
třeba na popularitě vládních stran.
Nicméně, Lize předpokládal,
že řada právě těch lidí,
který pracují na úřadech ve veřejné sféře,
jsou právě bolíci pěti kolejce,
zároveň, když jsme tady mluvili
o těch mimořádných opatřeních
tami snížení,
10% snížení výdejů na vědu.
To jsou možná také
bolíci současné koalice,
ale možná katko,
co to tedy bude znamenat
pro tu současnou koalici,
protože, když
ministerstvo financí oznámilo,
že tedy ty škrtí možná budou razantnější,
tak třeba vicepremier Ivan Bartosz
se ozval,
takové škrtí neměli s ministerstvem
financí domluvené,
že ty úspory v rámci ministerstvo
pro místní rozvoj budou ještě větší,
než se předpokládalo.
Znamená to, že v rámci koalice
rostení jaká nervozita?
Tředně potřeba říct,
že zástupci koalice opakují
a to velice často, že se nehádejí.
A bez pochyby
se premier Petra Fiala bude snažit
i do budoucna, to vládu udržet.
To ale neznamená, že tá jednání
budoucí balíčku důchodové reformie
nebo právě úsporných opatřeních.
To budou tady jednání velice náročná
a jsou velice náročná.
A určitě o atmosféře
uvnitř vlády světsí to,
že dva ministři nebo minimálně

[Transcript] Studio N / Kam se řítí český státní rozpočet?

dva ministři Ivan Bartosz a právě
Helena Lankšádová vystoupili
a kretizovali tá úsporná opatření.
To je signal, který by jsme asi
neměli přehlížet.
Je to tedy možná nějaký zlomový moment,
protože když se sama změňovala
tak vládě se tam skutečně
podařilo udržet tu liny,
že se jedná vkladu,
že se žádná informace nedostane
ven předtím,
než ten balíček bude schválený
jako celek.
Vládě se vlastně podařilo ukázat
nějakou jednotu v tom,
že skutečně za těmi úsporami
si stojíme všichni.
Teď se možná zdá,
že ta jednotu je trošku nabouraná.
Já si myslím, že Petr Fiala
dělá hodně proto, aby
tu vládu uklidnil.
Je to můj odhad,
ale jeho cílem bude dokončit
to vládní období v kompletní koalici
tak aby voličům ukázal,
že to doká, že to umí,
že to ode se zvládne,
aby potom voličům můch nabínut právě
tu stabilitu.
Tak čtu jeho kroky,
můžu se samozřejmě mít.
Nicméně je potřeba podívat
třeba i mezi poslanci
jak se vyví státně rozpočet.
Pana je poměnně velká nedvozita.
Naposledili jsem s některými z nich ovořila
tak používali i expresivní výrazi
aby se ulevili.
Části koalice bez pochyby
vadí, že
ODS stále nechce
připustit z novou obnovení

nebo navráciň superhlobém sdy,
která by teoreticky podle
odhadů mohla do státního rozpočtu
přinést 120 možná,
130 miliát korun.
To by v situaci asi hodně napomohlo.
Na druhou stranu
kdyby se ta superhrubá Msda
vráćá do hry, tak zase by to byl zásah
do voličů pěti koalice.
Bez pochyby.
Bez pochyby.
Situace zřejmě nemá
bezbolestné řešení právě
pro voliče pěti koalice.
Pro zrušení
jen superhrubém sdy
před 3 milety,
hlasovala právě ODS
a pozici zakopaná,
že nechce změnit názor na tohle.
Začnám bez pochyby, ano.
Ty informace, které zemětřímám,
tak je to právě ODS, která nejvíc
se brání tady tomokro, patření tady tomokroku.
A když si hovořilo těch
ekspresivních výrazech, nechce,
aby se tady teď vyjmenovávala, ale
znamená to, že je kretizová
na právě nejsilnější koaliční
strana ODS, nebo
ta kretika směřuje třeba
jak ministrově financí staniurovy, protože
třeba vysvících se ve veřejném prostoru začíná
stále častě je objevovat.
Myslím, že ménopana ministra
v této suvislstě padl.
A objevojíc si třeba v rámci
občanské demokratické strany
přímo mezi těmi poslanci
nějaké náznaky,
že by bylo dobře udělat nějakou personalní
změnu v tomto směru, nebo
nikdo ani nevustrkuje růžky, že by si dělal

[Transcript] Studio N / Kam se řítí český státní rozpočet?

ambice ten rozpočet
skutečně opravit, protože
doposud se to tak nedil.
Já jsem zatím neměl možnost
nebo nehovořila, jsem stolika poslanci ODS
abych byla schopna toto říct
a stát
a sněmí to opřené
o skutečně jako silnou
několik silných hlasů
které by tak to hovořili, takže
uvidíme v příštích tý, nechco
se dočtete v deniku.
Když se podíváme ještě na ten
současný rozpočet, tedy na to,
že se velmi blížíme
hranici 295 miliard
korun, což má být schodek pro
letošný rok.
Hranice bude nejspíš překročena
velmi blízko.
Jak realná je nějaká variantá
novalizace toho současného
rozpočtu?
Ohle no tak, jak se ta situace
vyvíjí a nevyvíjí se asi
úplně příliš dobře. Mimochodem
svičí o tom islova pana přeměra
v nedilní debatě
na CNN Premanus.
Odhadují,
že novalizace bude nutná
a
můžeme spekulovat o tom, jestli bude
předprázdninami nebo až po nich,
ale myslím si, že novalizace
asi přijde, že se tam
skrátka vláda nevyhne.
Já jsem tady ten člověk
přestísla tak
s minim pár tisíc.
Už tady byla řeč
u těch 50 miliardá v kapitole
ministra životního prostředí, které tam

[Transcript] Studio N / Kam se řítí český státní rozpočet?

zřejmě nemají co dělat.
Přesně, že stát očekával,
že vyberé
na daní z vymu řádných zisků,
tak zvané VINFOLTEX a
ještě na odvodech
elektráren nějakých
100 miliard korun tento rok,
což mělo pokryt
náklady na zastropování cen energií.
Ale ten aktuální odhad
je takový,
že ten výbed daně bude o 60 miliard nižší.
Takže, když se čteme tyhle dva
kazatele, tak států v rozpočtu
mě bude chybět 110 miliard korun.
Takže
do toho
jsme o hlediska, z tě do toho
rozpočtu sáhnout musí.
Uvidíme, kdy
tysto i katko změňovala, že nevíme
zatím to přesné datum, kdy
třeba by mohl nějaký návrh být
na stole, ale
stačí se podívat do kalendáře. My
tady sedíme 6. června
vláda, tedy představila první
návrh rozpočtu.
Uvidíme, když se vláda
vzáří, zároveň
v průběhu léta vláda musí
schválit nejenom části důchodové
reformy, ale také
koncelidačního balíčku, protože tam
jsou opatření, jako například
uprava daněvého systému,
které se přímo propíšou do
toho rozpočtu na příští rok,
čeká vládu velmi těžké
perné léto.
Hradem, že ano.
Ale oni si nějakou pauzu
dělají.

[Transcript] Studio N / Kam se řítí český státní rozpočet?

Očekávám,
že důchodová reforma
se začne nebo minimální část, se začne
projednávat už tento týden.
V čtvrtek.
Tyto změny,
které jsou aktuálně na stole, by měli
být gotové, myslím, doří na
někdy vzáří, kvůli tomu,
že se tam praví odchody do
předčasní důchodu tak, aby to platilo
ještě v letošním roce, takže to bude taková
první porce poměněně
v doulní komore.
Zhruba
v první půlce července, možná na
konce června, by mohl dosně
mohli přít na vrch
spojný s konzoli dačím
balíčkem.
Tamto jednání, ale spojně podle
plánu koaličních poslansů, by mělo
probíhat tak, že minimálně to první
čtení chtějí v tom červenci
zvládnout.
Vidíme, jestli si jim to podaří, protože
opozice bude bez pochyby
tvrdá.
V posledních měsících ukázala,
že
dokáže jednat několik nocí
a desítky hodin v kuse,
že to mi o kamura umím luvit
sedum hodin bez
přestávky.
Číst sedum hodinu.
Spravitla se tam vezme nějaké
čtení nějakou diplomovou
nebaklávskou práci, as to je tam pak
cituje.
Smenu myslím, že ty práce většinu se
většinu, ale
ty první jednání
proběhnou.

[Transcript] Studio N / Kam se řítí český státní rozpočet?

Už vlastně na začátku léta konsolidační balíček jako takový, ale spodlí podle informací, které zatím mám a které jak to plánuje, vláda jak to plánují poslanci ve snimově, koleční poslanci ve snimově by chtěli schvalovat v září. Takže se to trošku bude krit se schvalováním rozpočtu, který už s těmi přími obsaženými v konsolidační balíčku počítá, takže to bude vláda trošku zvláštní situace. Možná posledního táskády si tady zminovala, že opozice bude dělat všechno proto, aby se minimálně některé ty zákonhy změnili, nebo vůbec neprojednali. Samozřejmě má menšinu, takže tějí možnosti jsou omezené, ale může obstruovat, který, jak si říkala, jednat několik dní, našla už koalice, současná vládní koalice, recept na to, jak proti těmto obstrukcím můžeme čekat, že se bude dít. Obou těch případech, jak u těch duchodových změn, nebo změn v duchodech, nebo u konzolidečního balíčku. Bych čekala, že prvních pár dní, pár nocí, poběží právě ta debata, která může být náročná, a pak může dojít k tomu, že se například začne omezovat do bavistupování, faktické připomíky a podobné věci. To už jsme ostatně vyděli v minulosti kvaliční poslanci zkrátka začnou omezovat tu diskusi právě ty dlouhé projevy některých ve zástupců, které trvají hodiny v té sněmovně,

tak tam bych čekala, že možná
pokud se ta situace bude opakovat,
tak možná dojde opětko omezení.
Tak uvidíme, jestli k tomu dojde.
Už máš připraven spacák.
Já se přiznam, já jsem ve spacáku
nospala si od svých 15 let, tak
že ne. Tak možná se do letos
veletě zmín. Děkou moc
za účast ve studio N
Honzovi Ušelvi a Kacce Frouzovi.
Děkuj za pozvání.
Děkuj za pozvání.
A nyní jsou na řadě
správy, které by vás neměli
vydout.
Ukrajinská kachovská přehrada
je změčena. Zvodního díla
o rozloze větší než 2000 km
čtorečnicích se nyní
voda. Desítky tisíc lidí mohou
přijít ostřeču nad hlavou.
Za zničeni hráze
mohou podle prezidenta Zelenckého
ruští teroristé. Zničeni
přehradu může mít vážen dopat na
ukrajinskou energetiku nebo zemědělství.
Přijme ohrožení záprošské
jaderné elektrádny, která
vodu z přehradu využívá, ale
není pravděpodobné.
Dravotnické odbory kvůli škrtům
v platech chystají během září
odbory žádaly o jednání
s premiérem Petrem Fialou
zatím ale nedostali odpověď
řekla předsetkyně odborů Dagmar
Žitninková.
Írán představil svou první
hypersonickou balistickou raketu
domácí výroby. Podle agentury Reuters
to zřejmě zesílí obavy západu
ohledně jíranského venckého
arzenálu.

[Transcript] Studio N / Kam se řítí český státní rozpočet?

Rosáhlý výpadek dodávky
elektriny zasáhl ráno
Karlovarský kraj. Výpadek
nastal okolo půl 9. ráno
a týkel se prakticky celého
kraje. Příčinou byla porucha
na rozvodně.
Pražská ČVUT spustila svojí
druhý školní jaderní reaktor.
Vy užije ho kvíjuce a kvědecké
činnosti. Celkově
je to desátý jaderní reaktor
v Česku.
Od nešek vše. Těšit
se budeme zase zítra.
Vyberte si svůj festivalový ritual
na festivalregioni.cz.
Mediáním partnerem
festivalu regiony je Deník N.